
WIDENER
HN R3XK .

VE RI
TAS

Consplet

Lo guardador del Bruch

MONÓLECH, EN PROSA.

ORIGINAL DE

GENERAL GINESTÀ PUNSET

Estrenat en la societat «LA CAMELIA» l'any 1898.

BARCELONA
Biblioteca de «La Talía Catalana»
Carrer del Pi, número 16.
1899

Tipografia Moderna, Aribau, 60.—Barcelona.

A ma mare:

¿A quí millor que à tu, mareta del cor, puch dedicar ma primera obra teatral que surt á llum pública? ¿Quí millor que tu sabrá perdonar las moltas faltas en que en ella hauré incorregut?...

Rebla, donchs, ab lo mateix carinyo ab que allá en los temps de ma infantesa rebias los petóns del fill que tant t' idolrtra

General.

PERSONATGE

Roch. . . . . Joan Arbó.

Época:

La guerra de l'Independencia, durant l'any 1808.

ACTE ÚNICH

L' escena representa un petit replá rodejat d' altiuas rocas. Al alsarse 'l teló, en Roch estará assentat en la mes baixa d' ellas (que deu estar en lloch ben visible), tenint á son costat y á terra, la manta y la carrabina.

ESCENA ÚNICA

ROCH

Ja hem descansat prou. (*Aixecantse.*) Are convé doná un' altre mirada per eixos barals. (*Pausa curta, durant la qual anirá mirant per tot arreu á veurer si veu res.*) Tot está en pau; res se veu; solsament los raigs del sol que fins aquí arribantne, van argentant eixos ennegrits penyóns. ¡Oh, rey dels astres! tápat, avuy es

jorn de dol y no convé que tú vinguis á donarli gales de festa, no; amágat depressa, que la patria plora; y per' aixó, perque son plany sento, per ella he vingut en eixos turóns á vetllar. (*Se sent tocar á somatent.*) Aixís, campana, aixis; toca á sanch y á ferro, toca fort que los enemichs s' acostan cap aquí per' arrunar nostres viles, mes com hi há Deu, que d' eixos penyóns no passarán sens que avans passin pe 'l demunt dels cadávres nostres.

Alséuvos somatents, depressa, veníu aquí á cridar igual que jo «plassa á la llibertat»; no os feu sorts, no feu que vostres cors en eixos moments siguin muts ni vostres ulls cegos, que 'ns amenassa una tempestat de gabatxos, de lladres, que com vívoras cap aquí van avansant. ¡Vells y dones y nins á la lluytá! Nins y dones y vells á la venjança! Enrera la nació francesa; las rabias del cel sobre d' ella caygan; que tot aquell que tinga cor, que lluyti; que tot aquell que tinga bras, qu' empunyi l' arma; lo poble ja es prou esclau y vol ser lliure. «Plassa á la llibertat», un jorn en Fivaller cridava. «Plassa á la llibertat» nostres avis per Sicilia, Calabria, Córcega y en las platjas d' Orient y Nápols, los

himnes cantavan; y avuy ¡oh rassa catalana! ¿no hem de ferho? Oh, no; no fém com l' altre vegada que, mentres en Casanovas «pàs á la llibertat» cridaba, lo francés y 'ls castelláns «foch» responían; y nosaltres, aquells qu' arreu ahònt nos veyan, de por ja s' estremían, nos várem quedar cegos, sorts y muts, no la volguérem; embriagats de tiranía, l' escarnírem; escumants de coratje, l' ultratjárem; y avuy... ¡Oh Deu! ¡¡Plassa 'l poble!! ¡Pas á l' esclava!

(*Pausa curta.*)

Patria, ma benvolguda patria; avuy els francesos cap á tú venen per' acabarte d' esclavisar! ¡Pobre Catalunya! ¿Quin mal has fet, que aixís se 't castigui? ¿Quin mal has fet? Lo ser massa bondadosa, massa hospitalaria, massa laboriosa y massa aymant del progrés. No n' hi havía prou ab l' esclavitut en que ta germana Castella te té postrada? ¿No n' hi havía prou, que 'l francés cap aquí avansi per acabarte de agarrotar? No, no ploris; que jo aquí, junt ab altres fills que també t' ayman, vetllant estém per tú y avants morirém que permetrer que 't vinguin á gobernar mes lladres. No tingas por, no; lo plom sortit de dintre nostres trabuchs y

carrabinas, aixelará las monstruosas áligas francesas. quinas haurán de retrocedir al veurer la nostre dura resistencia.

(*Petita pausa.*)

¡Que bonich deu ser un camp de batalla després de la lluyta! Allá s' hi deuhen veurer mils y mils de cadávres per terra, banderas d' altres naciόns fetes trossos, casas fetes sols grans munts de runa, camps de blat sense quedar ni una sola espiga dreta y allá 'l lluny veurer fugir empenyat pe 'l vent lo fum sortit de nostres canonades.

Y que bonich lo veurer alsar la bandera de la patria victoriosa, y al só d' ayrosa marxa veurer coronar, ab verts llorers y grogues palmas, las testas ab sanch banyadas dels héroes de la patria y omplir los pits de creus mes ó menos meritorias, segóns siguin los actes de valentía per élls comesos.

Mes ¡ay! que trist deu ser veurer que pe 'ls morts ni un recort resta; que ni tant sols se recorden que ajassats á terra estiguin y que 'ls carros de guerra acaban de magullar sos cossos y fins los mateixos formats regiments als quals havían un jorn pertenescut, los hi passan per sobre com si á sos peus res tinguéssin.

(*Pausa, durant la qual anirá mirant per la dreta.*)

Sembla que per allá veig venir tropas; no hi ha dupte, son ells; son los francesos que vers aquí avansan. ¡Quántas granaderas! ni un vol de corbs es tant negre. ¡Las argentadas corassas com brillan! Ves avansant, ves avansant, trepa de lladres, rassa malehida. Avansa, que prou ignoras que per eixas rocas amagats, gent hi há que t' espera y que ta hora ja 's arrivada ¡Oh «Moreneta» del Montserrat! Vetlléu per eixos turóns; no permetáu que á niarhi vingan áligas; oh, sí vetlleulos desde 'l cel, com la mare vetlla al fill quan la son de mort l' acora.

(*Se sent lo redoble d' un timbal.*)

(*Admirat. Se comensan á sentir algúns tiros.*)

¿Qu' es aixó? (*Mirant*) Los somatents que surten de sos amagatalls per anar en busca del enemich. ¡Quántas barretinas! ¡Quin goig fan! M' apar veurer un camp rublert d' ufanosas roselles. Corren cap al lloch d' ahont lo francés ve; vinga; jo també me n' hi vaig.

(*Agafa la manta de terra y se la posa á l' es-*

patlla, cosa que fá altre tant ab la carrabina. Al anar á marxar figura que 'ls francesos l' hi demanan parlament. Ell entre sorprés y rabiós dirá:)

¡¡Qué!! Demanan parlament? que vaigin á parlar ab lo rey que defensan. Lo parlament del catalá es aquest. (*Senyala la carrabina.*) Aquí va un missatje.

(*Dispara.*)

Ja he fet blanch; ja 'l pit d' un de la Fransa está condecorat; mes la placa qu' en lo pit porta, no es d' or ni de plata, qu' es de la sanch mateixa qu' en sas venas dú 'l francés.

(*Los tiros se van allunyant y disminuint.*)

Cobarts, mes que cobarts; reculan, no volen presentar cara. ¡Oh! malehits fossin cent mil voltes. Reculan y las descargas van parant. Promte, molt promte podrém cantar victoria. ¿Después encare hi haurá qui tindrá fetxe per dir que 'ls catalàns no tením bullenta sanch dintre les venas? No 'ns coneixen los que tal

digan. L' invicte Napoleón també ho deya; mes are ja ho está veyent: quatre gats dels frares som los qu' en eixos moments estém lluytant fent front á una numerosa columna francesa y fentlos recular com lo cranch ensopit que per entre las rocas de la costa s' esquitlla.

No, no hi ha dubte, la victoria es nostre; si, sí, tota nostre; amunt fills de la terra, amunt y fora, cap á ells tots.

(Pausa llarga, durant la qual estará sempre mirant á la dreta. Paran las descargas.

Gracias, Deu de cels y terras; la lluyta es acabada y apenas se veu un francés en lloch. ¡Oh, ma benvolguda patria, ja de tiranía estás lliure; tos fills indómits, de gloria 'l llor cenyeixen y las áligas francesas aixeladas hem deixat.

Y en eixas duras rocas pe 'ls segles veneradas
mentres lo traydó marxa corrents y essent peruch
pe'ls morts que al camp se quedan de la francesa tropa
de genolls per ells resa LO GUARDADOR DEL BRUCH.

(Se treu la barretina y queda agenollat, com aquell que resa ab santa devoció.)

TELÓ PAUSAT

